

Elke taal- en vakdocent een CLIL-docent!

Integratie van inhoud en taal in de praktijk

workshop

Rick de Graaff

Hoogleraar Taaldidactiek en Meertaligheid

Universiteit Utrecht

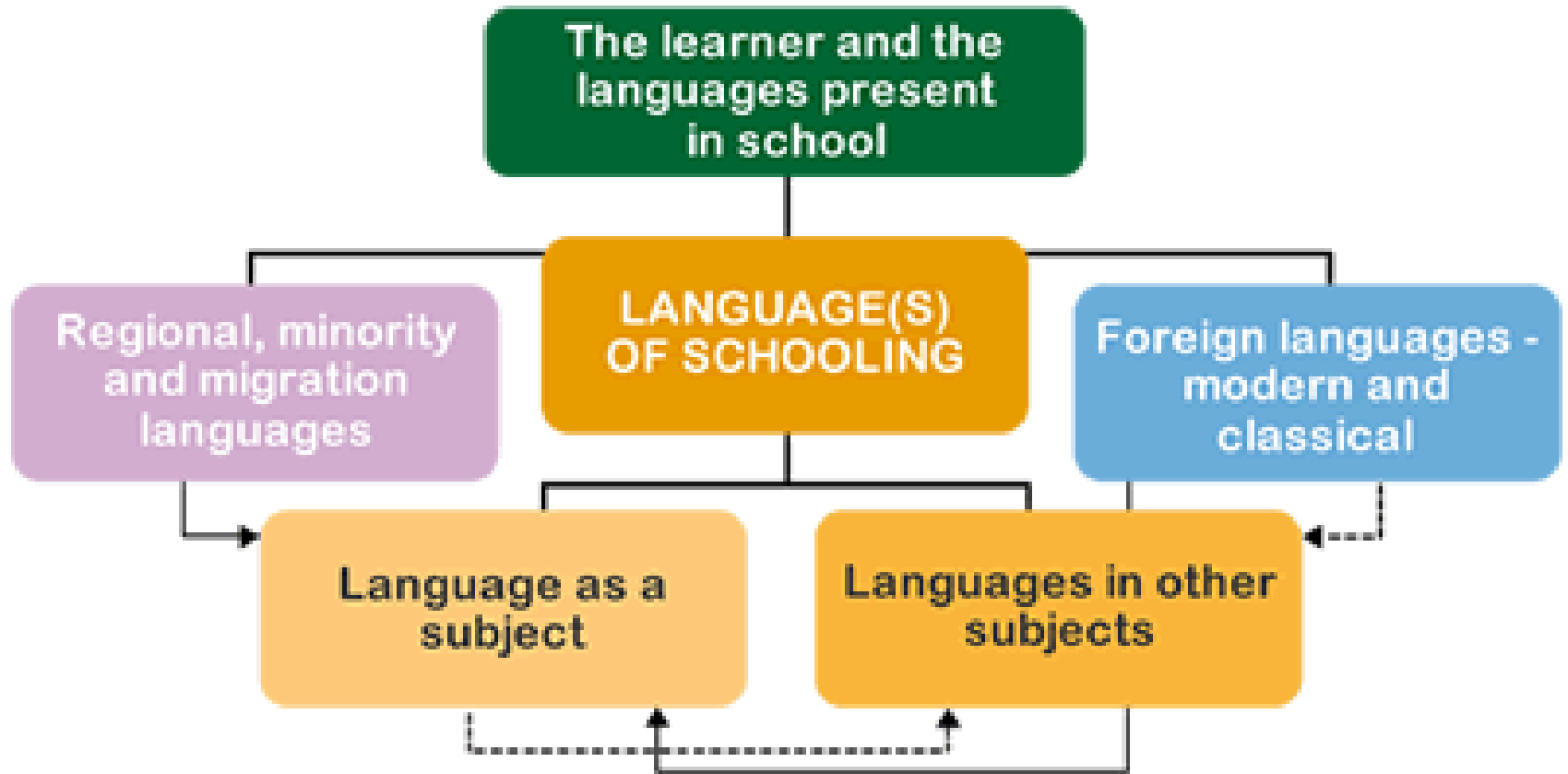
Hogeschool Utrecht

Universiteit Utrecht

Talen in het onderwijs

Source: European Centre for Modern Languages
www.ecml.at

“If learning is about travelling through and discovering new territories, then language would be the means of transport we can use for this purpose. Let’s take a bicycle, for instance. We may be cycling through flat and windy subject landscapes, like the Dutch countryside, through the hills or mountains, or in the middle of busy downtown traffic. Weather may be sunny or rainy, it may be snowing or storming.

Riding a bike is a skill that has to be developed, but once you can do it, you won’t unlearn it anymore. Children learn to ride the bike with the support of their father or mother. Practice makes perfect. Cyclists can train in the gym as well. But for a successful trip or a joyful discovery one needs to be prepared for and used to the specific environmental conditions.

Such a preparation is best realized through cycling in practice: learning by doing. But also by doing by learning: it is both the countryside as a context for bike riding, as well as bike riding as a tool for travel and discovery. And most importantly, perhaps: it is about the joy of cycling, whenever you are able and willing to appreciate the countryside and the weather (whatever its conditions).

You see more when you enjoy the ride.

You enjoy more when you are well prepared.”

De Graaff (2016) in *CLIL Magazine*.

Universiteit Utrecht

Perspectieven in CLIL onderzoek en onderwijs

“CLIL is a dual-focused educational approach in which an **additional language** is used for the learning and teaching of both **content and language**.”

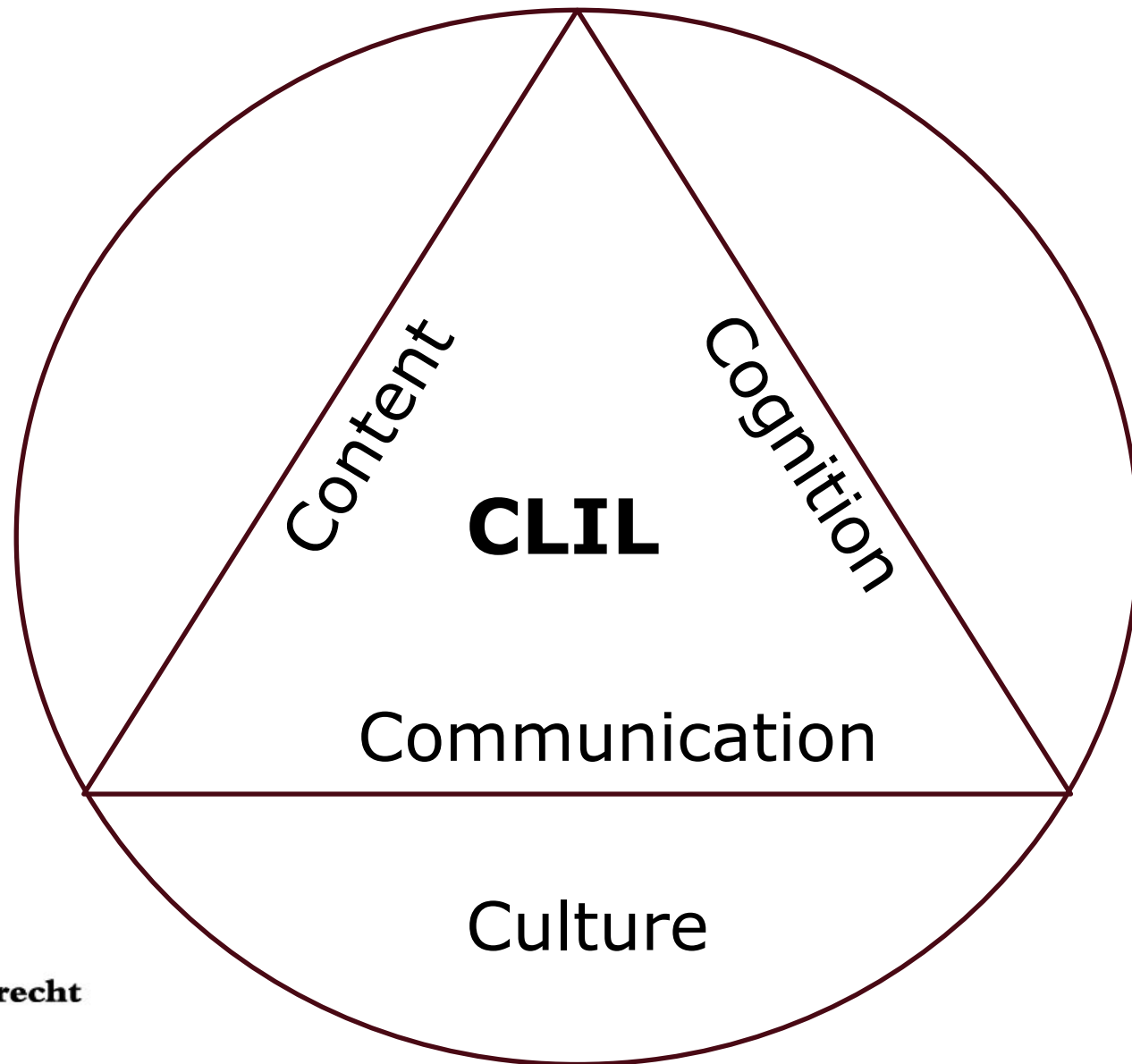
Content perspective:

“CLIL is a dual-focused educational approach with an **additional focus on language** for the learning and teaching of **content** which may also support **language** learning.”

Language perspective:

“CLIL is a dual-focused educational approach with an **additional focus on content** for the learning and teaching of **language** which may also support **content** learning.”

4 C Framework (Coyle, 2007)

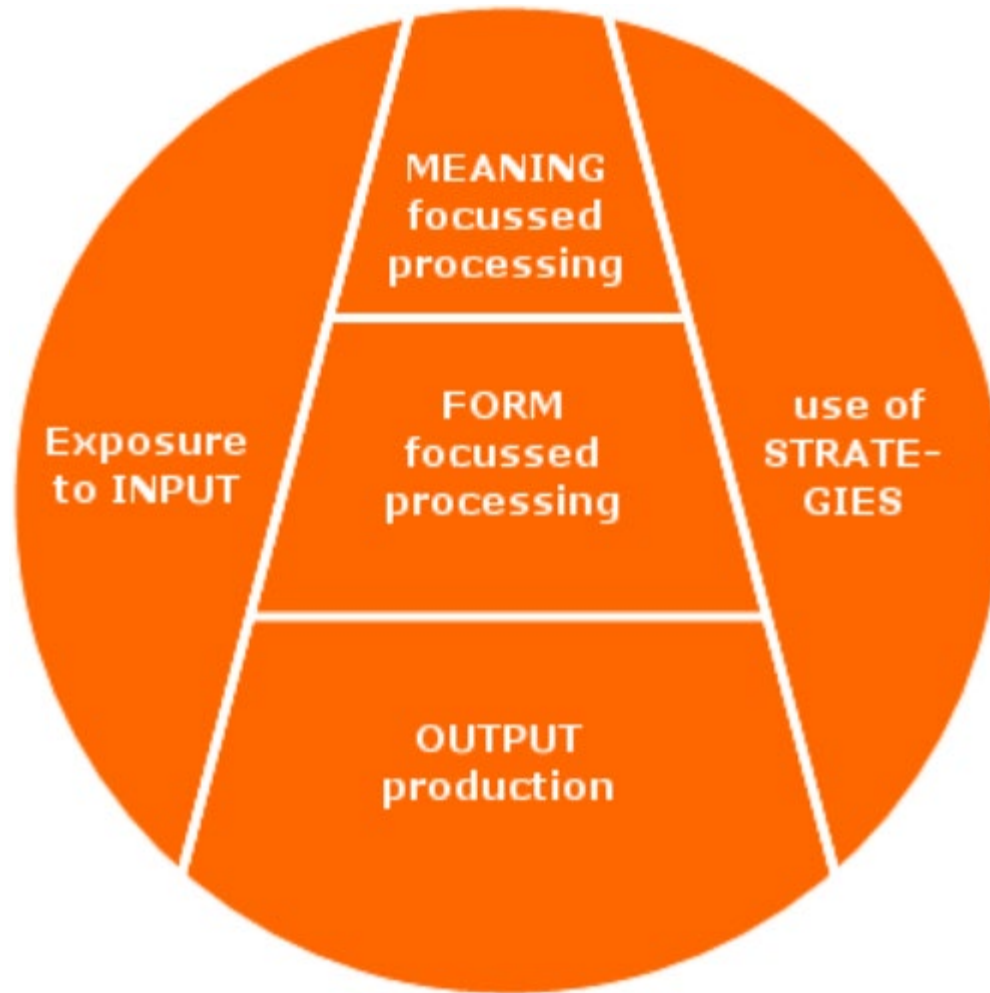

Wat is het meest karakteristiek voor dit lesfragment?

1. Focus on content?
2. Focus on communication?
3. Focus on cognition?
4. Focus on culture?
5. Integrated approach?

Integrated language focus in CLIL

Didactische richtlijnen bij tweetalig onderwijs

Onderzoek naar didactische gedragingen van docenten bij tweetalig onderwijs

Dit onderzoek is gefinancierd uit het budget dat het Ministerie van OCW jaarlijks beschikbaar stelt aan de LPC ten behoeve van het Kortlopend Onderwijsonderzoek (Ontwikkellijn Authentiek Leren), dat uitgevoerd wordt op verzoek van het onderwijsveld.
Projectnummer: 05.1.3.III.

april 2005 – april 2006

uitvoering:

IVLOS
Rick de Graaff
h.c.j.degraaff@ivlos.uu.nl
Gerrit Jan Koopman
g.j.koopman@ivlos.uu.nl

Met medewerking van:

Ivonne Gierman
Wibo van der Es (ICLON)
Yulia Anikina
Rosie Tanner
Gerard Westhoff

TTO-docenten en leerlingen van:

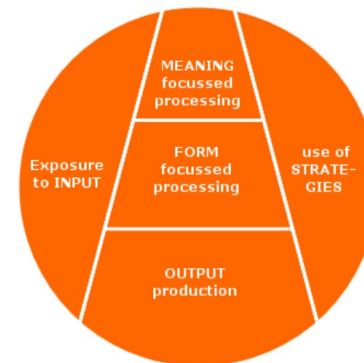
Christelijk Lyceum Zeist
Revus Lyceum Doorn
Revus Lyceum Wijk bij Duurstede

Teacher facilitates exposure to input

Offer learners lots of language input in the target language, at $i+1$.

- Datgene wat de docent doet om de input begrijpelijk te maken; zowel in de voorbereidende fase als tijdens de les (los van de interactie tussen docent en leerlingen)
 $i+1$: taalaanbod is het meest effectief voor taalverwerving als het begrepen kan worden, maar het tegelijkertijd nieuwe betekenis- of vormelementen bevat.
- Selecteren; Aanpassen vooraf; Aanpassen tijdens

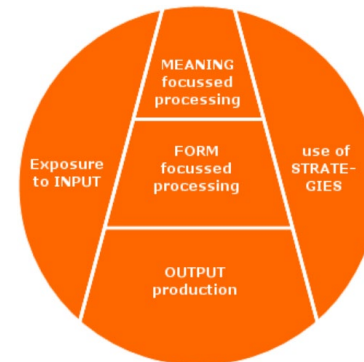
Teacher facilitates meaning-focussed processing

Require learners do something with content to understand it.

- Alle inhoudsgeoriënteerd handelen zonder output productie. Oproepen van alle activiteiten die de leerling alleen dan kan uitvoeren wanneer hij de inhoud begrijpt.

Toelichting: Taalverwerving werkt alleen effectief in combinatie met betekenisverwerking. Welke docentactiviteiten bevorderen optimale betekenisverwerking?

- Stimuleren; Checken; Benadrukken; Laten oefenen

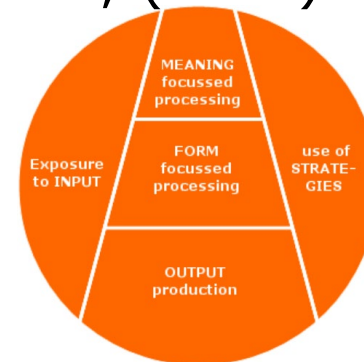
Teacher facilitates form-focussed processing

Direct the learners' attention to form (language awareness).

- Het gaat om awareness raising. De docent wijst op een taalverschijnsel, of zorgt op enige andere wijze dat de leerlingen zich bewust zijn van het taalverschijnsel. Het betreft hier elke handeling die je receptief laat handelen/verwerken aan de vorm.

Toelichting: het verwerven van taalverschijnselen werkt het beste als je je bewust bent van de vorm van dit verschijnsel in de input, bij voorkeur in relatie met de betekenis/het gebruik ervan.

- Signaleren; Exemplificeren; Corrigeren; (laten) Uitleggen

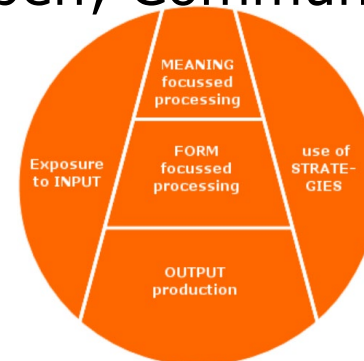
Teacher facilitates output production

Stimulate learners to practise and be creative with the language.

- Alle docentactiviteiten die het gebruik van de doeltaal door de leerlingen stimuleren gericht op het verwerven van vormen/of betekenisaspecten.

Toelichting: Voor effectieve taalverwerving is inputverwerking én outputproductie nodig, die bij voorkeur doelgericht, functioneel, authentiek en effectief is: het is belangrijk dat leerlingen de taal regelmatig kunnen toepassen in zinvolle contexten.

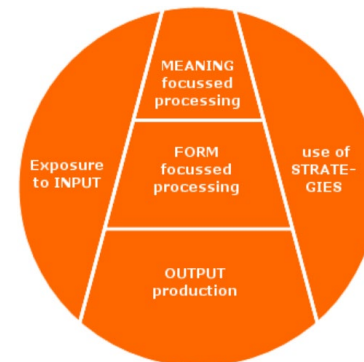
- Reactie oproepen; Interactie oproepen; Communiceren; Sturen; Verbeteren/feedback; mondeling en schriftelijk

Teacher facilitates use of strategies

Help learners to develop language learning strategies.

- Elke handeling die erop gericht is de leerlingen waar nodig compensatiestrategieën te laten gebruiken, d.w.z. effectief te kunnen omgaan met taalbegrips- of taalgebruiksproblemen.
Toelichting: iedere taalleerder heeft te maken met taalgebruikssituaties waarvoor zijn taalbeheersing tekort schiet. Een succesvol taalleerder is in staat hier effectief mee om te gaan; dit kan in het onderwijs worden gestimuleerd.
- Uitlokken receptief/productief; laten reflecteren; ondersteunen/scaffolding

CLIL of gewoon goed onderwijzen?

Noodzakelijke elementen voor CLIL:

- Identify the concepts, processes and skills learners need to learn subject content.
- Identify the language requirements of the subject.
- Identify opportunities for developing cross-cultural understanding in the subject.
- Identify the thinking skills learners need to develop.
- Set relevant content and language goals.

*Geen grote verschillen tussen lesgeven in L1 en L2?
Wat doet u zelf?*

CLIL of gewoon *bewuster* onderwijzen?

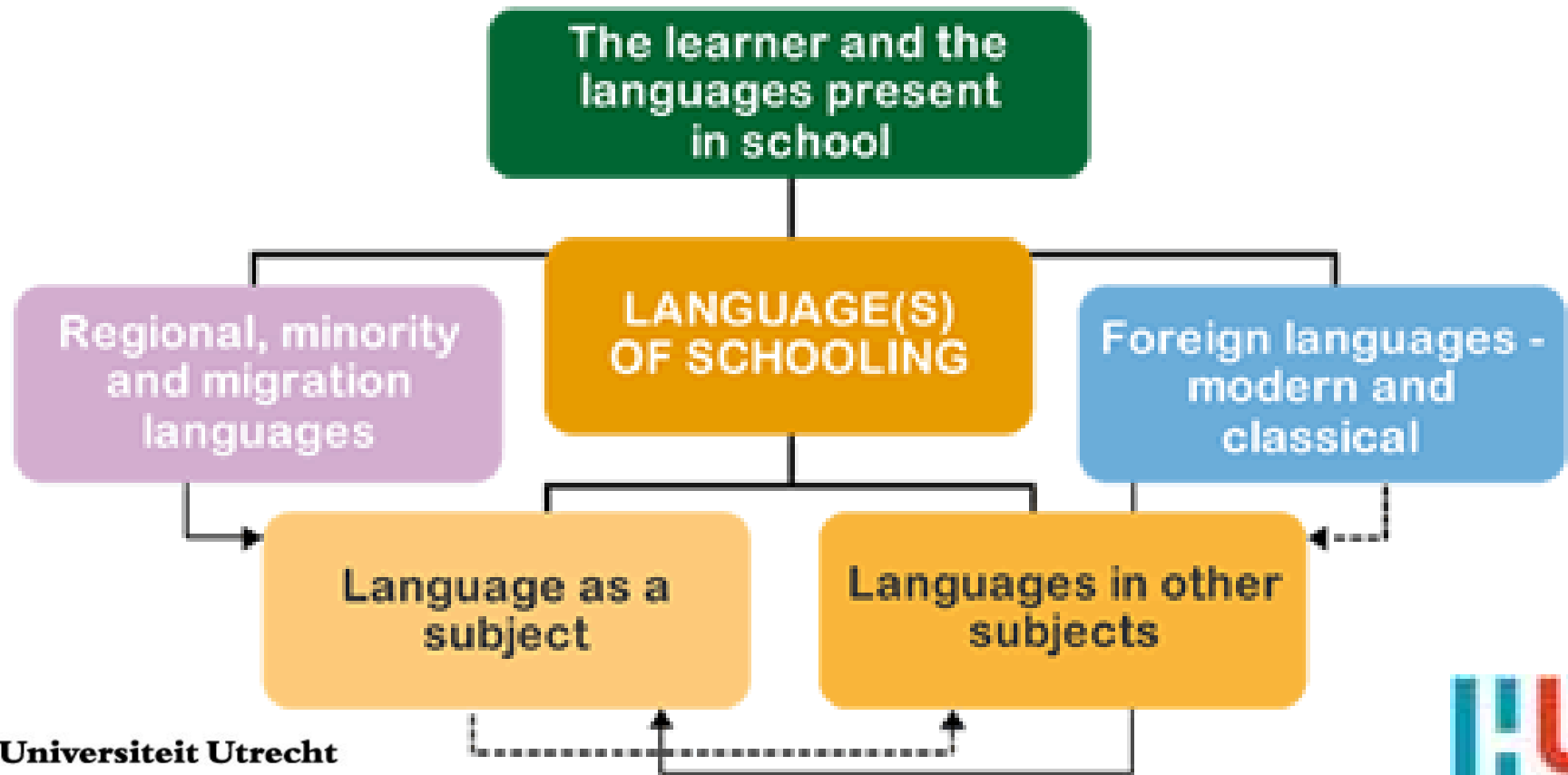
- Select resources to support learning
- Adapt and sequence resources, teaching and learning activities
- Support & stimulate learners' understanding
- Support learners' active participation and production
- Support learners' progress
- Evaluate teaching and learning

*Geen grote verschillen tussen lesgeven in L1 en L2?
Wat doet u zelf?*

Taal ontwikkelt door inhoud Inhoud ontwikkelt door taal

→ CLIL didactiek in iedere (taal)leercontext

Verder lezen:

- Dale, L., & Tanner, R. (2012). *CLIL Activities: A resource for subject and language teachers*. Cambridge University Press.
- Mearns, T., & de Graaff, R. (2018). Bilingual education and CLIL in the Netherlands: The paradigm and the pedagogy. *Dutch Journal of Applied Linguistics*, 7(2), 122-128.
- Schuitemaker-King, J. (2013). Giving corrective feedback in CLIL and EFL classes. *Levende Talen Tijdschrift*, 14 (2), 3-10. <http://lt-tijdschriften.nl/ojs/index.php/ltt/article/view/246>
- Mearns, T. (2015). *Chicken, egg or both: Motivation and language identity of students in bilingual education*. Unpublished Doctoral dissertation. University of Aberdeen.
- Kampen, E. van (2019). *What's CLIL about bilingual education? A window on CLIL pedagogies*. Leiden: ICLON, Universiteit Leiden
- Dale, L. (2020). *On language teachers and CLIL. Shifting the perspectives*. Amsterdam: HvA, Kenniscentrum Onderwijs en Opvoeding.
- Oattes, H. (2021). [Teaching History in Bilingual Education. Perceptions, classroom practice and learning outcomes](#). Amsterdam: HvA/UvA.

Contact

prof. dr. **Rick de Graaff**

Hoogleraar Taaldidactiek en Tweektalig onderwijs
Universiteit Utrecht

r.degraaff@uu.nl

<http://www.uu.nl/gw/medewerkers/RdeGraaff>

Lectoraat Meertaligheid en onderwijs
Hogeschool Utrecht

rick.degraaff@hu.nl

<https://www.hu.nl/onderzoek/onderzoekers/rick-de-graaff>

Universiteit Utrecht

